

หลักกฎหมายแพ่ง

บุคคล นิติกรรม สัญญา

1

บทบัญญัติกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่สำคัญ

ตัวอย่างคำถามและแนวคำตอบอัตนัย

สาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

หลักกฎหมายแพ่ง 1: บุคคล นิติกรรม สัญญา

ISBN : 978-616-505-976-3

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

พิมพ์ครั้งที่ 1 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2555

จำนวน 2,000 เล่ม

ราคา 180 บาท

จัดพิมพ์โดย

สาขาวิชานิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พิมพ์ที่

บริษัท พี.เอ.สียิ่ง จำกัด

4 ซอยสิรินธร 7 แขวงบางบำหรุ เขตบางพลัด กทม.

โทรศัพท์ 0-2881-9890 โทรสาร 0-2881-9892

คำนำ

หนังสือหลักกฎหมายแพ่ง 1:บุคคล นิติกรรม สัญญา นี้ จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสรุปเนื้อหาที่สำคัญประกอบการศึกษาเอกสาร การสอนชุดวิชากฎหมายแพ่ง 1:บุคคล นิติกรรม สัญญา ของสาขาวิชา นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยในหนังสือเล่มนี้ประกอบไปด้วย เนื้อหาที่สำคัญอยู่ 3 เรื่องด้วยกัน คือ เรื่องความสามารถของบุคคล เรื่องนิติกรรม และเรื่องสัญญา

คณะทำงานจัดทำหนังสือหลักกฎหมายแพ่ง 1: บุคคล นิติกรรม สัญญา ได้ตระหนักถึงความจำเป็น และความต้องการของนักศึกษาที่จะต้อง ทำความเข้าใจเนื้อหาของชุดวิชาดังกล่าวโดยการศึกษาด้วยตนเอง ดังนั้น หนังสือเล่มนี้จึงได้มีการอธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ เพื่อให้ให้นักศึกษา ได้เกิดความเข้าใจเนื้อหาสาระในเรื่องต่างๆ ได้โดยง่าย ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ นักศึกษาสามารถศึกษาแนวการเขียนตอบข้อสอบซึ่งเป็นการวินิจฉัย ข้อสอบอัตนัย(ข้อเขียน)ของชุดวิชากฎหมายแพ่ง 1:บุคคล นิติกรรม สัญญา ของสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่คณะผู้จัดทำได้นำมายกตัวอย่างไว้ ซึ่งจะให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษา ชุดวิชานี้ได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ หนังสือเล่มนี้ยังได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ เป็นประโยชน์แก่บุคคลทั่วไปที่สนใจจะศึกษาหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องบุคคล นิติกรรม และสัญญา

ทั้งนี้ ในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ หากมีข้อบกพร่องประการใด คณะทำงาน จัดทำหนังสือหลักกฎหมายแพ่ง 1: บุคคล นิติกรรม สัญญา ต้องขออภัยมา ณ ที่นี้

คณะทำงาน

(ค)

คณะกรรมการจัดทำหนังสือหลักกฎหมายแพ่ง 1 บุคคล นิติกรรม สัญญา

รศ.ดร.ธวัชชัย สุวรรณพานิช	ประธานคณะกรรมการ
อาจารย์จาตุรนต์ บุญยณะ	คณะกรรมการ
อาจารย์จิตตศุภางค์ ตันติภิรมย์	คณะกรรมการ
อาจารย์พงศ์จิรา เขิดชู	คณะกรรมการ
อาจารย์พงษ์สิทธิ์ อรุณรัตน์กุล	คณะกรรมการ
อาจารย์วิภูส แสนเจริญ	คณะกรรมการ
อาจารย์อิงครัต ดลเจิม	คณะกรรมการ
อาจารย์ธัญพร กังสังข์	คณะกรรมการและบรรณาธิการ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(ค)
คณะทำงาน	(จ)
สารบัญ	(ช)
บทที่ 1 หลักการทั่วไปของนิติกรรม	1
บทที่ 2 บุคคลและความสามารถของบุคคลธรรมดา	32
ความสามารถของบุคคลในการทำนิติกรรม	32
ผู้เยาว์	34
ลักษณะของผู้เยาว์	34
หลักเกณฑ์ทั่วไปในการทำนิติกรรมของผู้เยาว์	38
ข้อยกเว้นการทำนิติกรรมของผู้เยาว์	58
คนวิกลจริต	69
ลักษณะของคนวิกลจริต	69
ผลของการเป็นบุคคลวิกลจริต	71
คนไร้ความสามารถ	73
ลักษณะของคนไร้ความสามารถ	73
ผลของการเป็นบุคคลไร้ความสามารถ	79
การสิ้นสุดการเป็นบุคคลไร้ความสามารถ	83

	หน้า
คนเสมือนไร้ความสามารถ	85
ลักษณะของคนเสมือนไร้ความสามารถ	85
ผลของการเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ	90
การสิ้นสุดการเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ	94
บทที่ 3 นิติบุคคล	96
ลักษณะทั่วไปของนิติบุคคล	96
การก่อตั้งนิติบุคคล	98
ภูมิลำเนาของนิติบุคคล	99
การดำเนินกิจการของนิติบุคคล	100
สิทธิและหน้าที่ของนิติบุคคล	100
ความรับผิดชอบของผู้แทนนิติบุคคล	104
การสิ้นสุดของนิติบุคคล	104
บทที่ 4 นิติกรรมและการแสดงเจตนา	107
นิติกรรมและการแสดงเจตนา	107
การแสดงเจตนาที่ไม่ตรงกับเจตนาที่แท้จริง	109
การแสดงเจตนาซ่อนเร้น	109
การแสดงเจตนาลวง	116
นิติกรรมอำพราง	121

	หน้า
การแสดงเจตนาโดยวิปริต	128
การแสดงเจตนาโดยสำคัญผิด	129
การแสดงเจตนาโดยถูกกลฉ้อฉล	151
การแสดงเจตนาเพราะถูกข่มขู่	165
บทที่ 5 สัญญา	178
หลักทั่วไปของสัญญา	178
การเกิดของสัญญา	181
คำเสนอ	182
คำสนอง	190
คำมั่น	202
ความสมบูรณ์ของสัญญา	206
ผลแห่งสัญญาและการตีความสัญญา	209
ผลแห่งสัญญา	209
ผลของสัญญาต่างตอบแทน	217
การตีความสัญญา	236
ความระงับของสัญญาหรือการเลิกสัญญา	237
สิทธิในการเลิกสัญญา	238
การใช้สิทธิและการระงับซึ่งสิทธิในการเลิกสัญญา	248
ผลของการเลิกสัญญา	253
บรรณานุกรม	259